

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(2)	(1)	(2)	(3)	(1)	(1)	(2)	(3)	(3)	(2)	תשובה

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	שאלה
(3)	(4)	(1)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)	(3)	(2)	תשובה

23	22	21	שאלה
(4)	(1)	(1)	תשובה

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: אופה : אכילה -

היחס: אופה יוצר משהו שנועד לאכילה על ידי מישהו אחר.
א' יוצר משהו שנועד ל-ב' על ידי מישהו אחר.

תשובה (1): מנתח : הרדמה. האם מנתח יוצר משהו שנועד להרדמה על ידי מישהו אחר? לא. מנתח צריך שמישהו יבצע הרדמה כדי שיוכל לבצע את עבודתו.

תשובה (2): סופר : קריאה. האם סופר יוצר משהו שנועד לקריאה על ידי מישהו אחר? כן.

תשובה (3): גנן : השקיה. האם גנן יוצר משהו שנועד להשקיה על ידי מישהו אחר? לא. אחת ממטלותיו של הגנן היא השקיה.

תשובה (4): שוטר : אכיפה. האם שוטר יוצר משהו שנועד לאכיפה על ידי מישהו אחר? לא. עבודתו של שוטר היא לבצע אכיפה.

תשובה (2).

2. השאלה: עתיקות : אתר ארכאולוגי -

היחס: אתר ארכאולוגי הוא מקום בו מחפשים עתיקות.
ב' הוא מקום בו מחפשים א'.

תשובה (1): זהב : מטיל זהב. האם מטיל זהב הוא מקום בו מחפשים זהב? לא. מטיל זהב הוא חתיכת זהב.

תשובה (2): יין : מרתף יין. האם מרתף יין הוא מקום בו מחפשים יין? לא. מרתף יין הוא מקום בו מאכסנים יין.

תשובה (3): נפט : באר נפט. האם באר נפט הוא מקום בו מחפשים נפט? כן.

תשובה (4): קמח : טחנת קמח. האם טחנת קמח הוא מקום בו מחפשים קמח? לא. טחנת קמח הוא מקום בו מייצרים קמח.

תשובה (3).

אפריל 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

3.

השאלה: **בשבע עיניים** : תשומת לב -

היחס : **בשבע עיניים** זה מושג שמשמעותו **בתשומת לב** רבה.

א' זה מושג שמשמעותו **ב-ב'** גדול/רב.

תשובה (1): בעין חדה : מבט. האם **בעין חדה** זה מושג שמשמעותו **במבט** גדול/רב? לא. **בעין חדה** זה מושג שמשמעותו **מבט** חודר.

תשובה (2): כהרף עין : זמן. האם **כהרף עין** זה מושג שמשמעותו **בזמן** גדול/רב? לא. **כהרף עין** זה מושג שמשמעותו **בזמן** קצר או בן רגע.

תשובה (3): בעיניים כלות : ציפייה. האם **בעיניים כלות** זה מושג שמשמעותו הרבה **ציפייה**? כן. **בעיניים כלות** משמעותו **בציפייה** רבה.

תשובה (4): למראית עין : רושם. האם **למראית עין** זה מושג שמשמעותו **ברושם** גדול/רב? לא. **למראית עין** מושג שמשמעותו לעשות משהו רק כדי ליצור **רושם**.

תשובה (3).

4.

השאלה: **נמכר** : בעלים -

היחס : **נמכר** זה משהו שהבעלים שלו התחלפו.

א' זה משהו שה-**ב'** התחלפו.

תשובה (1): פונס : קהל. האם **פונס** זה משהו שהקהל שלו התחלפו? לא. **פונס** זו פעולה שבסופה נוצר **קהל**.

תשובה (2): הוזה : מקום. האם **הוזה** זה משהו שהמקום שלו התחלף? כן.

תשובה (3): צולם : תמונה. האם **צולם** זה משהו שהתמונה שלו התחלפה? לא. **לצלם** היא פעולה שיוצרת **תמונה**.

תשובה (4): שופץ : פגם. האם **שופץ** זה משהו שהפגם שלו הוחלף? לא. **שופץ** הוא משהו שתיקנו בו את הפגם.

תשובה (2).

5.

השאלה: **התחוור** : סתום - (התחוור = התברר ; סתום = לא ברור)

היחס : **התחוור** זה הפך ללא **סתום**.

א' זה הפך ללא **ב'**.

תשובה (1): התרופף : הדוק. האם **התרופף** זה הפך ללא **הדוק**? כן.

תשובה (2): השתובב : רציני. האם **השתובב** זה הפך ללא **רציני**? לא. **השתובב** זה התנהג באופן שאינו **רציני**.

תשובה (3): התנגב : רטוב. האם **התנגב** זה הפך ללא **רטוב**? לא. **התנגב** זה עשה משהו כדי להפוך ללא **רטוב**.

תשובה (4): התמלא : גדוש. האם **התמלא** זה הפך ללא **גדוש**? לא. **התמלא** זה נהיה **גדוש**.

תשובה (1).

6. השאלה: קרב אגרוף : תגרה –

היחס: קרב אגרוף זה תגרה מאורגנת/מתוכננת.
א' זה ב' מתוכנן.

- תשובה (1): מדורה : שרפה. האם מדורה זה שרפה מאורגנת/מתוכננת? כן.
תשובה (2): חימום : הרתחה. האם חימום זה הרתחה מתוכננת? לא. חימום יתר יגרום להרתחה.
תשובה (3): הפסד : מפלה. האם הפסד זה מפלה מתוכננת? לא. הפסד זה מפלה.
תשובה (4): מחלה : מגפה. האם מחלה זה מגפה מתוכננת? לא. מגפה היא מחלה שמתפשטת במהירות.
תשובה (1).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. השאלה : אורי : "חלפו יומיים ולא הורדתי ולו גרם אחד ממשקלי, ואני חושב לעזוב את מכון ההרזיה שהמלצת עליו."

יוגב : "דבריד מזכירים לי שהטחתי פעם בסבי 'אינד יודע לבשל', לאחר שטעמתי מסיר שזה עתה הניח על הכיריים. אולם התנצלתי לפניו כאשר טעמתי שוב מן התבשיל, לאחר שהתבשל חמש שעות, כאמור במתכון, ונוכחתי שטעמו טעם גן עדן."

למה משולה הפעם הראשונה שבה טעם יוגב מן התבשיל?

פתרון : יוגב מספר לאורי משל שלפיו ניתן להבין שלעיתים יש להמתין זמן רב (כפי שכתוב במתכון) עד שניתן לחוש בטעם הנכון, ובכך הוא מעביר ביקורת על אורי אשר לדעתו לא המתין מספיק זמן. כלומר, לדעתו על אורי לחכות לפני שיעזוב את מכון ההרזיה, שכן יומיים אינם זמן מספיק, כפי שטעימה מן הסיר מיד לאחר שהונח לא היה זמן מספיק כדי להתרשם, ולפיכך כפי שטעם התבשיל לאחר שבושל זמן רב היה מצוין, כך אם אורי ימתין הוא עשוי להיווכח שמשקלו יפחת.

לסיכום : הטעימה הראשונה של יוגב מן התבשיל משולה להחלטה של אורי לעזוב את מכון ההרזיה לאחר שקילה שהתבצעה יומיים לאחר ההרשמה למכון.

נעבור על התשובות המוצעות :

תשובה (1) : לכוונתו של אורי לעזוב את מכון ההרזיה

כוונתו של אורי לעזוב את מכון ההרזיה משולה לכך שאמר יוגב לסבו שאינו יודע לבשל ולא לטעימה הראשונה של התבשיל, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2) : להפחתת המשקל שאורי רצה להשיג

הפחתת המשקל שאורי רצה להשיג משולה לטעם הטוב שיוגב ציפה של התבשיל שיוגב ציפה לו בטעימה הראשונה, ולא לפעם הראשונה בה טעם אותו. התשובה נפסלת.

תשובה (3) : לשקילה שבה הבחין אורי שמשקלו לא פחת

השקילה הראשונה שבה אורי הבחין שמשקלו לא פחת משולה לפעם הראשונה בה טעם יוגב מן התבשיל, ולא היה מרוצה ממנו. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4) : להרשמה של אורי למכון ההרזיה

הרשמתו של אורי למכון ההרזיה שקולה לקבלת ההחלטה לבשל את התבשיל, ולא לפעם הראשונה שיוגב טעם ממנו, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3).

8.

השאלה: בניסוי נשאלו נבדקים על עמדותיהם בנושאים שונים, ואחר כך קיבלו משוב פיקטיבי על תשובותיהם: לחלקם נאמר שמרבית הנבדקים השיבו תשובות דומות לשלהם, ולחלקם נאמר שרק מיעוט מן הנבדקים השיב תשובות דומות לשלהם. לבסוף נשאלו הנבדקים שאלות שנועדו לברר את מצב רוחם.

איזו מן המטרות הבאות היא המתאימה ביותר להיות מטרת הניסוי?

פתרון: בניסוי נבדקו שני פרמטרים:

(א) עמדתם של הנבדקים על נושאים שונים

(ב) מצב רוחם לאחר שנאמר להם האם דעתם הייתה דומה לדעת הרוב או לא.

משום כך מטרת הניסוי ככל הנראה היא למצוא את הקשר שבין שני אלה.

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): לבדוק את השפעתו של מצב הרוח על הנטייה להביע עמדות רווחות ומקובלות

התשובה אינה נכונה. אם זו הייתה מטרת הניסוי על החוקרים היה לבדוק את מצב רוחם של הנבדקים לפני שהביעו את עמדתם.

תשובה (2): לבדוק אם אנשים מעדיפים לחוש שהם ייחודיים או לחוש שהם דומים לאחרים

החוקרים בדקו את מצב רוחם של המשתתפים לאחר שנאמר להם האם דעתם תאמה את דעת הרוב או לא, מכאן שיתכן כי טרת הניסוי יכולה להיות בדיקה של מצב רוחם לאור ההתאמה בין דעתם לזו של אנשים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): לבדוק אם בתנאי ניסוי אנשים משתדלים להביע עמדות הנחשבות מקובלות

התשובה אינה נכונה. על מנת לבדוק האם אנשים משתדלים להביע עמדות שנחשבות מקובלות עליהם לדעת מהן הדעות לפני שהם מביעים את דעתם. בניסוי שלפנינו הנבדקים הביעו את דעתם לפני שידעו מהי הדעה המקובלת, ולכן לא ייתכן שזו מטרת הניסוי.

תשובה (4): לבדוק כיצד הבעת עמדות בנושאים שונים משפיעה על מצב הרוח

התשובה אינה נכונה. אם אכן זו מטרת הניסוי, אין צורך לומר לנבדקים האם עמדתם תואמת או לא את דעת הרוב.

תשובה (2).

9.

השאלה: "בית הדובונים", ספר הילדים השני של אלכסנדר סקוט, נמכר במספר קטן של עותקים יחסית לספר הילדים הראשון שלו, "כלבי הים". בהוצאת הספרים שיערו שמכירות הספר "בית הדובונים" לא עלו יפה משום שהספר שווק במחיר גבוה ממחירו של הספר "כלבי הים".

איזו מן העובדות הבאות אינה מבססת השערה חלופית להשערה זו?

פתרון: ההסבר שניתן בהוצאת הספרים להצלחה הקטנה יחסית של הספר "בית הדובונים" ביחס לספר

"כלבי ים" הוא מחירו הגבוה של הספר. מכיוון שנשאלנו איזו תשובה אינה מבססת השערה חלופית, הרי שיש שלוש תשובות שמציעות השערה/הסבר חלופי, ותשובה אחת שאינה מבססת הסבר שכזה.

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): ספרו השלישי של סקוט, "דג הזהב", שווק במחיר זול ממחירי "בית הדובונים" ו"כלבי הים" כאחד, והוא נמכר במספר עותקים גדול משני הספרים האלה.

אם הספר "דג הזהב" שווק במחיר זול ונמכר במספר עותקים גדול משני הספרים האחרים, ניתן להסיק כי מחיר הספר הוא שקובע את כמות המכירות. מכאן שיתכן שהספר "בית הדובונים" נמכר במספר נמוך מכיוון שמחירו היה גבוה מדי. הסבר זה זהה להשערת הוצאת הספרים ולכן זו התשובה הנכונה.

אפריל 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (2): הספר "כלבי הים" הודפס באותיות גדולות ולווה באיורים צבעוניים, ואילו הספר "בית הדובונים" הודפס באותיות קטנות וללא איורים כלל.

תשובה זו אינה נכונה. אם היו הבדלים אחרים בין שני הספרים, כמו גודל הכתב והאיורים, זהו הסבר חלופי להבדל בין מספר העותקים הגדול שנמכרו מהספר "כלבי ים" לעומת הספר "בית הדובונים". יתכן כי אנשים פשוט מעדיפים ספרים המודפסים באותיות גדולות ומלווים באיורים. מכיוון שהסבר זה שונה מזה של הוצאת הספרים, התשובה נפסלת.

תשובה (3): בספר "בית הדובונים" הגיבור הוא נוכל מרושע, ואילו בספר "כלבי הים" הגיבור הוא דמות בעלת תכונות חיוביות וקל להזדהות איתו.

תשובה זו אינה נכונה. אם יש הבדל אחר בין הספרים, כגון אופיו של הגיבור, הרי שיתכן כי בגלל שהילדים מעדיפים ספרים בהם הגיבור הוא דמות חיובית על פני ספרים בהם הגיבור הוא רשע, הספר "בית הדובונים" נמכר במספר נמוך יותר של עותקים. מכיוון שזהו הסבר שונה מזה של הוצאת הספרים, הרי שהתשובה נפסלת.

תשובה (4): שלא כ"בית הדובונים", הספר "כלבי הים" יצא לאור בתחילת החופש הגדול, זמן שבו הורים רבים מחפשים בחנויות ספרים לילדיהם.

תשובה זו אינה נכונה. אם יש הבדל אחר בין הספרים, כגון מועד ההפצה של הספר, הרי שיתכן כי בשל נטיית ההורים לרכוש יותר ספרים בתחילת החופש הגדול, נרכשו יותר עותקים מהספר "כלבי הים", ולא בגלל מחירו הגבוה יותר. מכיוון שזהו הסבר שונה מזה של הוצאה לאור, הרי שהתשובה נפסלת.

תשובה (1).

10. השאלה: בכל שנה שבה יורדים ממטרים חזקים בחורף, התוצרת החקלאית מתמעטת ועקב כך מחיריה בשווקים עולים.

איזה מן המקרים הבאים סותר את האמור לעיל בוודאות?

פתרון: על פי הכלל הנתון בשאלה, ממטרים חזקים גורמים להתמעטות התוצרת החקלאית ולעליית מחיריה בשווקים. נעבור על התשובות המוצעות, ונחפש תשובה הסותרת את הכלל הנתון:

תשובה (1): בחורף שעבר לא התמעטה התוצרת החקלאית, אך מחיריה בשווקים עלו

התשובה אינה נכונה, מכיוון שהכלל הנתון מתייחס למצב שבו התוצרת החקלאית מתמעטת, ולכן אם התוצרת החקלאית לא התמעטה הרי שמצב זה אינו יכול לסתור את הכלל הנתון.

תשובה (2): בחורף שעבר ירדו ממטרים חזקים, אך מחירי התוצרת החקלאית בשווקים לא עלו

לפי האמור לעיל אם בחורף יורדים ממטרים חזקים אז התוצרת החקלאית אמורה להתמעט ומחירה בשווקים יעלה. מכיוון שלפי התשובה בחורף ירדו ממטרים חזקים, אולם מחירי התוצרת החקלאית לא עלו, הרי שעובדה זו סותרת את הכלל. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): בחורף שעבר לא ירדו ממטרים חזקים, אך מחירי התוצרת החקלאית בשווקים עלו

התשובה אינה נכונה. לפי הכלל ידוע שאם יורדים ממטרים חזקים התוצרת החקלאית מתמעטת, מכיוון שהכלל אינו מתייחס למצב שבו אין ממטרים חזקים בחורף, הרי שהאמור בתשובה לא יכול לסתור את הכלל.

תשובה (4): בחורף שעבר לא ירדו ממטרים חזקים, אך התוצרת החקלאית התמעטה

התשובה אינה נכונה. לפי הכלל ידוע שאם יורדים ממטרים חזקים התוצרת החקלאית מתמעטת, מכיוון שלא ידוע מה קורה כשבחורף אין ממטרים חזקים, הרי שתשובה זו אינה יכולה לסתור את הכלל.

תשובה (2).

11.

השאלה: בפסק דין כתב השופט: "מוכן אני להניח כי לא היה בכוונת מעסיקו של העותר להפלותו לרעה כאשר נקבע שכרו. אך כוונת המעסיק אינה מעלה ואינה מורידה בעניין שעלינו לפסוק בו, שכן המבחן לבדיקת קיומה או אי-קיומה של אפליה הוא אובייקטיבי ולא סובייקטיבי. לצורך קביעת קיומה של אפליה יש לבחון את התוצאה הסופית, כפי שהיא מצטיירת במציאות."

איזו מהטענות הבאות עולה מן הציטוט?

פתרון: בפסק הדין נאמר למעשה כי אין טעם לבדוק אם המעסיק התכוון להפלות עובד אלא יש לבדוק רק את התוצאה הסופית, שהיא מדד מוחלט (ואובייקטיבי) לקיומה של אפליה. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): גם אם עובד חש שהופלה, יש לבחון אם הנתונים האובייקטיביים מעידים שהמעסיק התכוון להפלותו

התשובה אינה נכונה, שכן לפי הקטע אין חשיבות לכוונת המעסיק להפלות עובד, אלא אך ורק לתוצאה הסופית.

תשובה (2): די לבחון את מצבו של עובד לעומת מצבם של עובדים אחרים כדי לקבוע שהופלה, גם אם לא הייתה כוונה להפלותו

לפי הקטע לכוונת המעביד אין חשיבות. המבחן היחיד לקיומה של אפליה הוא התוצאה הסופית כפי שהיא מצטיירת במציאות. מצבו של העובד לעומת עובדים אחרים, היא בהחלט מדד שיכול להעיד על קיומה או אי קיומה של אפליה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): ייתכן שעובד יחוש מופלה גם אם אין עדויות שהמעסיק הפלה אותו

התשובה אינה נכונה. לפי הקטע רק עדויות לקיומה של אפליה רלוונטיות ולא תחושת העובד, או כוונת המעסיק להפלות אותו. התשובה נפסלת.

תשובה (4): גם אם אין ראיה שעובד הופלה בכוונה, אפשר להסתפק בקיומה של אפליה כדי להסיק שהייתה גם כוונה להפלותו

התשובה אינה נכונה, שכן לפי הקטע, גם אם למעסיק לא הייתה כוונה להפלות את העובד, אפשר להסתפק בקיומה של אפליה כדי להסיק שהייתה כזו. כוונת המעסיק להפלות אינה רלבנטית כלל.

תשובה (2).

12.

השאלה: אחד המסדרים באסלאם בימי הביניים נקרא "נִקְשָׁבְנִדְהָ". מסדר זה התייחד בכך שדגל ב"התבודדות בתוך החברה": אדם מסוגל לחוש בתוך תוכו את האל ולהתרכז בו, ויחד עם זאת להיות מעורב בענייני חולין. תפיסה זו שללה פרישה מענייני העולם הזה ויצרה מסגרת שבה פעילות פוליטית היא לגיטימית מבחינה רוחנית. גם נכסים חומריים הם לגיטימיים, ואפילו מסמלים חסד מאת האל, כל עוד האדם מנותק מהם ברוחו ושווה נפש לקיומם כמו להיעדרם.

איזה מן המשפטים הבאים מסכם באופן הטוב ביותר את תפיסתו הייחודית של מסדר הנקשבנדיה?

פתרון: לפי הקטע המסדר המתואר התייחד בכך שהוא לא דגל בהתבודדות במשמעותה הרגילה, אלא גרס שיחד עם ההתרכזות באל, על האדם צריך להמשיך לנהל את חייו באופן רגיל בתוך החברה מבחינה פוליטית ואפילו חומרית, ובלבד שהאדם מנותק ברוחו מאותם נכסים, כלומר אדיש לקיומם או להיעדרם. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): על האדם להתרכז בעבודת האל ולהתנתק מנכסים חומריים ומפעילות פוליטית

התשובה אינה נכונה, שכן לפי הפסקה האדם יכול להחזיק נכסים ולעסוק בפעילות פוליטית, כל עוד הוא מנותק מהם מבחינה רוחנית.

תשובה (2): אל לו לאדם לפרוש מענייני העולם הזה, כי אז לא יוכל להחזיק בנכסים חומריים או לקיים פעילות פוליטית

התשובה אינה נכונה, שכן על פי הקטע אין צורך כי האדם המאמין יפרוש מענייני העולם הזה, כל עוד האדם המאמין יהיה אדיש לקיומם או היעדרם של נכסים חומריים.

אפריל 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (3): על האדם להתנתק מבחינה רוחנית מענייני העולם הזה ולחוש את האל בתוך תוכו, אך בלי להתנתק מהחברה

זו התשובה הנכונה. לפי הקטע, ייחודו של המסדר הוא שלפיו האדם צריך להישאר בחברה, ולא לפרוש ממנה, תוך שהוא מתנתק רוחנית מענייני העולם וממשיך להתחבר לאל.

תשובה (4): אדם אינו יכול לקיים פעילות פוליטית או לבקש לו נכסים חומריים אם אינו חש את האל בתוכו תשובה זו אינה נכונה, שכן נושא הקטע אינו מה אדם אינו יכול לעשות, אלא השאלה מה על אדם המאמין באל עליו לעשות.

תשובה (3).

13.

השאלה: אמר התובע לנאשם: "ענה ב'כן' או 'לא': _____"

אמר הסנגור: "אני אוסר על מרשי להשיב על שאלה זו, שהרי אדם חף מפשע אינו יכול להשיב עליה בלי לשקר."

איזו מן השאלות הבאות אינה מתאימה להשלים את דברי התובע?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): האם חדלת להבריא סחורות אסורות דרך המכס?

תשובה זו אינה נכונה, שכן השאלה מתייחסת לעניין הפסקת ההברחה. אם ישב הנאשם בחיוב, הרי שהוא מודה בכך כי בעבר הבריא סחורות אסורות. אם יענה בשלילה, יודה בכך שהוא עדיין מבריא סחורות אסורות. משום כך, אם הנאשם חף מפשע, הרי שהוא אינו יכול להשיב לשאלה מבלי לשקר.

תשובה (2): האם חובותיך היו עשויים לגרום לך לשדוד את סניף הבנק?

זו התשובה הנכונה. השאלה עוסקת בשאלה האם חובותיו של הנאשם היו עשויים לשמש מניע לביצוע פשע כלשהו, שאגב לא ברור אם בכלל בוצע, ואם בוצע, מה היה המניע של מי שביצע אותו. אם הנאשם ישיב בחיוב, הרי שהוא מודה בכך שהיו לו חובות אשר היו עשויים לגרום לו לשדוד את סניף הבנק, אולם לא ניתן להסיק מכך כי הוא מודה שהם אכן גרמו לו לעשות כן, ובמילים אחרות שהוא אכן שדד בשל כך את הסניף. אם ישיב הנאשם בשלילה, הרי שהוא מצהיר כי חובותיו אינם יכולים לשמש מניע לשדוד הבנק. מכאן שאם הנאשם חף מפשע (ואגב גם אם הוא אשם, אולם שדד את הסניף ממניע אחר לגמרי) הוא יכול להשיב בחיוב ובשלילה לשאלה זו מבלי לשקר.

תשובה (3): האם מישהו שם לב שמעלת בכספי מקום עבודתך?

תשובה זו אינה נכונה, שכן השאלה מתייחסת לעניין תשומת הלב של מישהו למעילה. אם יענה הנאשם בחיוב, הרי שיודה כי מעל בכספים ומישהו שם לב לכך, ואם יענה בשלילה יודה בכך שמעל בכספים מבלי שמישהו שם לב. לפיכך אם הנאשם חף מפשע, הרי שהוא אינו יכול להשיב לשאלה מבלי לשקר.

תשובה (4): האם היו לך שותפים שסייעו לך להעלים מס?

תשובה זו אינה נכונה, שכן השאלה מתמקדת בשאלת קיומם של שותפים לעבירת העלמת המס. אם הנאשם ישיב לשאלה בחיוב, הרי שהוא מודה כי העלים מס בסיוע שותפים, ואם יענה בשלילה - יודה בכך שהעלים מס ללא סיוע שותפים. משום כך, אם הוא חף מפשע, ולא העלים מס, הוא אינו יכול לענות לשאלה מבלי לשקר.

תשובה (2).

14. השאלה: במאה השנים האחרונות הוכיח המחקר האסטרונומי כי אפשר למצוא בעולם סדר וחוקיות רק אם מביאים בחשבון שכל כולו, על כל אחד ממרכיביו - החל באסטרואידיים זעירים, עבור בכוכבים ובצבירי כוכבים וכלה בגלקסיות - מתפתח ומשתנה כל הזמן.

מה עולה מן האמור לעיל?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): במאה השנים האחרונות הוכיחו האסטרונומים שאי-אפשר לטעון שהעולם משתנה כל הזמן בלי להניח שיש בו סדר וחוקיות

תשובה זו אינה נכונה, שכן בקטע לא נטען שאי אפשר לטעון שהעולם משתנה אלא אם מניחים סדר וחוקיות, אלא נטען שאפשר למצוא בעולם סדר וחוקיות, אם מניחים שהוא משתנה כל הזמן. התשובה נפסלת.

תשובה (2): במאה השנים האחרונות גילו האסטרונומים שהעולם משתנה כל הזמן, ומתוך התגלית הזאת למדו מה החוקים הפועלים בו

תשובה זו אינה נכונה, שכן על פי הקטע האסטרונומים לא גילו שהעולם משתנה, אלא הבינו שיש להניח שהוא משתנה (וזאת כדי להוכיח שיש בו סדר וחוקיות).

תשובה (3): מתוך ההנחה שהעולם משתנה כל הזמן באו האסטרונומים במאה השנים האחרונות לידי המסקנה שיש בו סדר וחוקיות

התשובה אינה נכונה, שכן לפי הקטע האסטרונומים לא הגיעו למסקנה שיש בעולם סדר וחוקיות, אלא הוכיחו שיש בו סדר וחוקיות.

תשובה (4): במאה השנים האחרונות הבינו האסטרונומים שאם לא יניחו שהעולם משתנה כל הזמן, לא יוכלו למצוא בו סדר וחוקיות

זו התשובה הנכונה. לפי הקטע אסטרונומים הוכיחו שיש בעולם סדר רק אם מתחשבים בכך שהעולם משתנה כל הזמן. מכאן ניתן להסיק כי כדי להוכיח זאת הם היו חייבים להניח שהעולם משתנה כל הזמן.

תשובה (4).

15. השאלה: החלטתי לרכוש הקלטה של יצירות המלחין שטרן על גבי _____ ערכם הנוסטלגי של תקליטי ויניל, _____ שאיכות הצליל המופק מתקליטי ויניל _____ איכות הצליל המופק מתקליטורים.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): החלטתי לרכוש הקלטה של יצירות המלחין שטרן על גבי **תקליט ישן מוויניל, וזאת רק בגלל** ערכם הנוסטלגי של תקליטי ויניל, **ולא מפני** שאיכות הצליל המופק מתקליטי ויניל **נופלת לטעמי מאיכות הצליל המופק מתקליטורים.**

תמצות: ההחלטה לרכוש הקלטה על גבי תקליט ויניל היא רק בשל הערך הנוסטלגי של התקליט הישן, ולא בגלל שאיכות התקליט היא פחות טובה.

התשובה אינה נכונה, שכן המשפט שגוי מבחינה לוגית. המשפט מציג דובר אשר מסביר את רכישת תקליט הויניל כבחירה אשר נעשתה מבין שתי סיבות אפשריות: א) נוסטלגיה לתקליטים אלו ב) איכות ירודה מאיכות תקליטורים. אולם למעשה אין כאן שתי סיבות אפשריות, אלא סיבה אחת בלבד. ניסוח נכון של המשפט הוא כי הדובר רכש את התקליט למרות איכות הצליל הפחות טובה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): החלטתי לרכוש הקלטה של יצירות המלחין שטרן על גבי **תקליטור, למרות** ערכם הנוסטלגי של תקליטי ויניל, **ולא מפני** שאיכות הצליל המופק מתקליטי ויניל **עולה לטעמי על** איכות הצליל המופק מתקליטורים.

תשובה זו אינה נכונה, שכן היא מציינת שהתקליטור נרכש ללא כל סיבה מוסברת. לפי התשובה, התקליטור נרכש למרות ערכו הנוסטלגי של תקליט הויניל, ולא בגלל שאיכותו נופלת מאיכות תקליט ויניל. אם כן, לא ברור מדוע הוחלט לרכוש את התקליטור.

אפריל 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (3): החלטתי לרכוש הקלטה של יצירות המלחין שטרן על גבי תקליט ישן מויניל, וזאת לא בגלל ערכם הנוסטלגי של תקליטי ויניל, אלא מפני שאיכות הצליל המופק מתקליטי ויניל עולה לטעמי על איכות הצליל המופק מתקליטורים.

זו התשובה הנכונה. התשובה מסבירה בצורה הגיונית מדוע הוחלט לרכוש הקלטה על גבי תקליט ויניל: לא בשל הערך הנוסטלגי שלו, אלא מפני שאיכות הצליל שלו טובה יותר.

תשובה (3).

16. השאלה: תחלופת מנהיגים באיגודים מקצועיים היא _____ יותר מבארגונים אחרים, כנראה בשל _____ של מנהיגים אלו _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): תחלופת מנהיגים באיגודים מקצועיים היא מהירה יותר מבארגונים אחרים, כנראה בשל נטייתם של מנהיגים אלו להישחק רק לאחר זמן רב.

לפי המשפט מנהיגים באיגודים מקצועיים מתחלפים מהר יותר כי הם נשחקים רק לאחר הרבה זמן. תשובה זו אינה נכונה, שכן אם המנהיגים מתחלפים מהר, הרי שהציפייה היא כי שחיקה מהירה שלהם היא שגורמת לכך ולא שהם נשחקים לאחר זמן רב.

תשובה (2): תחלופת מנהיגים באיגודים מקצועיים היא אטית יותר מבארגונים אחרים, כנראה בשל סירובם של מנהיגים אלו לשאת באחריות הכבדה לאורך זמן רב.

תמצות: מנהיגים באיגודים מקצועיים מתחלפים לאט יותר כי הם מסרבים לשאת באחריות לאורך זמן רב. תשובה זו אינה נכונה, מכיוון שהיינו מצפים שתחלופה איטית תהיה בגלל שהמנהיגים מוכנים לשאת באחריות לזמן רב, ולא מפני שהם אינם מוכנים לעשות זאת במשך זמן רב.

תשובה (3): תחלופת מנהיגים באיגודים מקצועיים היא רבה יותר מבארגונים אחרים, כנראה בשל אי-נכונותם של מנהיגים אלו לוותר על הסמכות הכרוכה בתפקידם.

תמצות: מנהיגים בארגונים מקצועיים מתחלפים יותר מכיוון שהם נכונותם לוותר על הסמכות בתפקידם. תשובה זו אינה נכונה, מכיוון שאם המנהיגים מתחלפים יותר זה, היינו מצפים שזה בגלל נכונותם לוותר על הסמכות שלהם ולא בשל חוסר נכונותם לוותר על הסמכות שלהם. מכיוון שפסלנו שלוש תשובות ניתן לסמן את תשובה (4) מבלי לבדוק אותה. לשם השלמת ההסבר נבדוק גם את תשובה (4).

תשובה (4): תחלופת מנהיגים באיגודים מקצועיים היא תכופה יותר מבארגונים אחרים, כנראה בשל אי-רצונם של מנהיגים אלו להתנתק מעיסוק ישיר במקצועם לתקופה ממושכת.

זו התשובה הנכונה. לפי התשובה מנהיגים בארגונים מקצועיים מתחלפים בתדירות גדולה יותר מכיוון שהם אינם רוצים להפסיק, כלומר רוצים להמשיך בעיסוק הישיר שלהם במקצוע.

תשובה (4).

17. השאלה: _____ כי _____ שהתובע במשפטה של רחל _____ ספק בדבר אשמתה, נחרץ דינה לכף _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מוזר כי אף שהתובע במשפטה של רחל הצליח למנוע מן הסנגוריה לעורר ספק בדבר אשמתה, נחרץ דינה לכף חובה.

הטענה במשפט שלפנינו היא כי זה מוזר שאפילו שהתובע הצליח למנוע מהסנגוריה לעורר ספק בדבר אשמתה של רחל, כלומר הוכיח את אשמתה מעבר לכל ספק, נחרץ דינה של רחל לכף חובה. כלומר, רחל הורשעה. הטענה כי אם התובע הצליח לשכנע שרחל אשמה, מוזר שהיא הורשעה, היא טענה שגויה מבחינה לוגית, ולכן התשובה נפסלת.

אפריל 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (2): אין פלא כי היות שהתובע במשפטה של רחל לא הצליח להסיר את הספק בדבר אשמתה, נחרץ דינה לכף חובה.

תמצית: ברור כי מכיוון שהתובע לא הצליח להסיר את הספק בדבר אשמתה של רחל, רחל הורשעה.

התשובה אינה נכונה, שכן כבר לפי חלקו הראשון של המשפט, לפיו התובע לא הצליח להסיר את הספק בדבר אשמתה של רחל, שגוי מבחינה לוגית, מכיוון שהתובע הוא לא מי שאמור לנסות להסיר את הספק בדבר אשמתה של רחל, ולכן לא הגיוני לטעון כי הוא לא הצליח, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): מפתיע כי הגם שהתובע במשפטה של רחל הצליח להסיר את הספק בדבר אשמתה, נחרץ דינה לכף זכות.

זו התשובה הנכונה. מכיוון שמבחינה לוגית נכון לומר כי מפתיע שעל אף שהתובע הצליח להוכיח כי רחל אשמה, היא לא הורשעה, הרי שהתשובה נכונה.

תשובה (3).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: עידן ואמיר סיפרו ליעל על הטיול שחזרו ממנו. אמיר אמר: "טיפסנו על שלושה הרים וחצינו שני נחלים", ועידן אמר: "שלוש פעמים אכלנו אורז לארוחת הצהריים, ופעמיים בישלנו מרק".

לאיזו מהאפשרויות הבאות, המופיעות בפסקה הראשונה, מקביל הטיול שמוזכר בדוגמה זו?

פתרון: בשאלה מתוארים שני אנשים שונים אשר כל אחד מהם תיאר את אותו טיול בדרך שונה לחלוטין. אנו מתבקשים למצוא לאיזו מהאפשרויות המופיעות בפסקה הראשונה, מקביל הטיול שמוזכר בדוגמה זו. הפסקה הראשונה מתארת את האפשרות לתאר את אותה אמת בדרכים שונות, וכדוגמה מביאה שני אנשים המתארים בדרך שונה עיר מסוימת. בדוגמה שלפנינו ישנם שני אנשים המתארים בדרכים שונות את אותו טיול, ובפסקה הראשונה יש שני אנשים המתארים בדרך שונה את אותה עיר, ומכאן שהטיול מקביל לעיר.

תשובה (1).

19. השאלה: איזו מהאפשרויות הבאות מסכמת את הפסקה הראשונה באופן הטוב ביותר?

פתרון: כותרתה של הפסקה הראשונה היא שהדרישה לומר אמת אינה ברורה, מכיוון שיש יותר מדרך אחת לומר את האמת. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אף שמקובל לדרוש מאנשים לומר את האמת, למעשה אין לדרישה זו חשיבות, בין השאר משום שתיאורים שונים של דבר-מה יכולים להיחשב אמתיים

תשובה זו אינה נכונה, מכיוון שבפסקה הראשונה לא נכתב כי אין חשיבות לדרישת האמת אלא שדרישתה אינה ברורה כפי שהיא נראית, וזאת מכיוון שיש יותר מדרך אחת לומר את האמת. התשובה נפסלת.

תשובה (2): מכיוון שכל תיאור יכול להיחשב אמתית כל עוד הדובר מאמין שהעובדות שהוא מציג נכונות, למעשה אין הבדל של ממש בין שקר לאמת

התשובה אינה נכונה, מכיוון לפי הנטען בפסקה הראשונה יש מספר דרכים לומר את האמת, אך בשום מקום לא נכתב כי זה תלוי באמונה של הדובר בדבריו. כמו כן, נאמר באופן ברור שיש הבדל בין אמת לשקר אך ניתן להציג את האמת במספר דרכים.

תשובה (3): יש הרבה דרכים לומר את האמת, ולכן כאשר שני אנשים מתארים דבר-מה בדרכים שונות, אין זה פשוט לדעת מי מהם דובר אמת ומי משקר

לפי הנאמר בפסקה אמנם יש דרכים שונות לומר את האמת אך אין זה אומר שכששני אנשים מתארים דבר-מה בדרכים שונות אחד מהם משקר, ייתכן ששניהם דוברים אמת. התשובה נפסלת.

אפריל 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (4): הדרישה לומר את האמת מורכבת משנדמה, בין השאר משום שבמקרים רבים תיאורים שונים של אותו דבר יכולים להיחשב אמתיים

זו התשובה הנכונה, שכן לפי הנאמר בקטע מורכב לדרוש מאנשים לומר את האמת מאחר ושני תיאורים שונים לאותו דבר יכולים להיות נכונים.

תשובה (4).

20. השאלה: "האמת של מתווך הדירות" מובאת בפסקה השנייה כדי להדגים את הטענה ש-

פתרון: על פי תחילת הפסקה אנשים רבים חושבים שכדי שדבר ייחשב לאמת הוא צריך לכלול רק פרטים נכונים, אולם דרישה זו אינה בהכרח מספיקה. דוגמת "האמת של מתווך הדירות" מובאת כדי להראות שישנם מקרים בהם גם כאשר האמירה כוללת פרטים נכונים בלבד, לא ניתן לכנות אותה אמירת אמת, שכן אם אתה משמיט עובדות שהן חשובות, לא ניתן לקבוע כי אמרת אמת. מכאן ש"האמת של מתווך הדירות" היא דוגמה לאמירת פרטי אמת בלבד אשר אינה מספיקה כדי לקבוע שאכן מדובר באמת.

תשובה (3).

21. השאלה: "העובדה שצבע האמבטיה בדירה לבן" (שורה 19) מובאת בקטע כדוגמה ל-

פתרון: הפסקה השלישית עוסקת בגישה נוספת לאמת המשקפת חשיבה מוסרית ביחס לאמירת האמת. לפי גישה זו יש לומר בדיוק ובכנות את כל הפרטים הרלוונטיים. בהמשך נאמר שיחד עם זאת במקרים מסוימים השמטת פרטים בתיאורים מסוימים לא יפגע בדיוק של התיאור, כמו למשל "העובדה שצבע האמבטיה בדירה לבן". כלומר, עובדה זו מובאת בקטע כדוגמה לעובדה שהשמטתה לא תפגע בדיוק התיאור (שכן היא אינה עובדה חשובה במיוחד). נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): פרט נכון אך לא רלוונטי

זו התשובה הנכונה. הגדרת האמת לפי גישה זו היא אמירת כל הפרטים הרלוונטיים בדיוק ובכנות, ולכן אם עובדה זו לא תפגע בדיוק התיאור הרי שפרט זה לא רלוונטי.

תשובה (2): פרט שנכונותו מוטלת בספק

תשובה זו אינה נכונה, שכן על פי הפסקה צבעה של האמבטיה היא עובדה שהשמטתה לא תפגע בדיוק הדברים ולא פרט שנכונותו מוטלת בספק.

תשובה (3): פרט נכון ורלוונטי

תשובה זו אינה נכונה, שכן אם על פי הפסקה השמטת מידע זה אינו פוגעת בדיוק התיאור, הרי שלא ניתן לומר כי עובדה שזו היא רלוונטית.

תשובה (4): פרט שהשמטתו מעידה על חוסר דיוק

תשובה זו אינה נכונה, שכן בפסקה נכתב במפורש שהשמטת עובדה זו אינה פוגעת בדיוק.

תשובה (1).

22.

השאלה: בשורות 6-7 מוצע קריטריון המיועד לקבוע אם אמירה כלשהי של אדם היא אמת (יכל הדרוש הוא שלא יהיו בדבריו פרטים לא נכונים). על פי הפסקה השלישית, מה נכון לומר על אמירות שיוגדרו אמתיות על פי קריטריון זה?

פתרון: לפי הפסקה השלישית דיוק הוא אמירת כל הפרטים הרלוונטיים וכנות היא האמונה של הדובר שאמירתו תגרום להבנת האמת, ולכן הקריטריון המוצע בשורות 6-7 שהוא הימנעות בלבד מפרטים לא נכונים עשוי להיחשב על פי הקריטריונים שמוצעים בפסקה השלישית גם חסר דיוק וגם חסר כנות. כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): הן עלולות להיות גם חסרות דיוק וגם חסרות כנות

זו התשובה הנכונה. אמירה הכוללת רק פרטים נכונים יכולה להשמיט פרטים רלוונטיים ומכאן שאמירה זו יכולה להיחשב כחוסר דיוק. כמו כן, אמירת פרטים נכונים בלבד יכולים לגרום לאי הבנת האמת – כמו למשל ציון המרחק בין שני מקומות תוך התייחסות למרחק האווירי ביניהם מבלי לציין זאת, כך שהשומע יבין כי הם קרובים בהרבה מכפי שהם באמת, ולפיכך יתכן כי אמירה כזו תיחשב כחוסר כנות.

תשובה (2): הן בהכרח מדויקות, אך עלולות ללקות בחוסר כנות

תשובה זו אינה נכונה, שכן אמירת פרטים נכונים בלבד יכולה להשמיט פרטים רלוונטיים ולכן אמירה כזו אינה בהכרח מדויקת, כמו מתווך דירות שלא מציין שהדירה נמצאת ברחוב רועש.

תשובה (3): הן עלולות ללקות בחוסר דיוק, אך הן בהכרח כנות

תשובה זו אינה נכונה, כאמור, אם הצגת המידע גורמת להבנה שאינה אמת היא תיחשב כחוסר כנות ולכן כל אמירת אמת אינה בהכרח כנה.

תשובה (4): הן בהכרח מדויקות וכנות

התשובה אינה נכונה, שכן כפי שהוסבר, אם אמירת רק פרטים נכונים משמיטה מידע רלוונטי היא תיחשב כלא מדויקת, ולכן לא כל אמירת אמת היא בהכרח מדויקת. כמו כן, גם אמירת פרטים נכונים עשויה להיחשב לעיתים כחוסר כנות.

תשובה (1).

23.

השאלה: איזה מהשקרים המתוארים להלן אינו מתאים לאף אחת מההצדקות לשקר המופיעות בפסקה האחרונה?

פתרון: ההצדקות לשקר המופיעות בפסקה האחרונה הוא: פגיעה ברגשות הזולת; מענה על שאלה המפרה את פרטיותו; רצון לקדם את האמת כגון בעת דיון אקדמי בשאלה כלשהי. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אדם טוען בשיחה עם חברו הצמחוני שהוא סבור שאי אפשר להצדיק את הוויתור על אכילת בשר, אף שלמעשה גם הוא צמחוני

התשובה אינה נכונה, הסוציולוג סטיבן פולר טוען כי ישנה הצדקה לומר דברים שלא מאמינים בהם במטרה להביא לבידור האמת בסוגיה מסוימת. ייתכן שמי שאמר שהוא סבור שאי אפשר להצדיק צמחונות, על אף שהוא צמחוני, עשה זאת כדי להביא לבידור האמת, ולכן יש הצדקה על פי הפסקה לשקר זה.

תשובה (2): אדם אומר לאחותו שהוא מאמין ביכולתה לנצח בתחרות הריצה שהיא מתאמנת לקראתה כבר כמה חודשים, אף על פי שאין הוא חושב כך באמת

תשובה זו אינה נכונה, שכן בפסקה נכתב כי יש הצדקה לשקר כדי למנוע פגיעה ברגשות הזולת. גם אם מי שאומר לאחותו אינו מאמין ביכולתה לנצח בתחרות, הרי שאמירה זו עשויה לפגוע ברגשותיה.

תשובה (3): בתגובה לשאלה של עמיתתו לעבודה, אדם טוען שנאסר עליו לומר מה גובה משכורתו, אף שהדבר מעולם לא נאסר עליו

תשובה זו אינה נכונה, שכן מדובר במענה לשאלה המפרה את פרטיותו, ולכן יש לשקר הצדקה.

תשובה (4): אדם מכחיש שגנב רעיון של חברו לעבודה אף שלאמתו של דבר עשה זאת, משום שהוא יודע שאם יודה בכך הוא יפוטל. זו התשובה הנכונה. לשקר זה אין כל הצדקה בפסקה.

תשובה (4).